

Dostosowanie edukacji na temat stomii do potrzeb dziecka i jego rodziny

Pracując z grupą pacjentów pediatrycznych, pracownicy ochrony zdrowia muszą zaspokajać potrzeby dwóch grup odbiorców: pacjenta (dziecka) i jego rodziny. Zaspokojenie potrzeb tych dwóch grup może stanowić wyzwanie, zwłaszcza jeśli chodzi o edukację w zakresie pielęgnacji stomii. Aby skutecznie dotrzeć do obu grup, edukacja stomijna musi opierać się na zasadach edukacji dzieci i dorosłych.

Niniejszy artykuł opiera się na opublikowanych w 2018 roku wytycznych dotyczących najlepszych praktyk w zakresie pielęgnacji stomii u dzieci.¹ Podkreślono w nim, w jaki sposób specjaliści ds. opieki stomijnej mogą z powodzeniem dostosować sesje edukacyjne do potrzeb zarówno dziecka jak i rodzica.

Jak zaplanować sesję edukacyjną

Kluczem do udanej sesji edukacyjnej jest dobre planowanie. Zaczniij od zapoznania się ze stanem dziecka i planem leczenia. Postaraj się zrozumieć sytuację rodziny. W wielu przypadkach otworzysz przed rodzicami i ich dzieckiem zupełnie nowy świat. Zakres, w jakim mogą oni przyjąć te nowe informacje, ma wiele wspólnego z ich stanem emocjonalnym. Kiedy ludzie są w szoku lub zaprzeczają, nie są gotowi na przyjęcie nowej wiedzy i rozwijanie nowych umiejętności. Dlatego ważne jest, aby być wrażliwym na gotowość rodziców i dziecka do nauki.

Dostosowując swoje podejście edukacyjne do poniższych czynników, zwiększysz skuteczność sesji:

- etap rozwoju i wiek dziecka; oraz
- obecność jakichkolwiek poznawczych, fizycznych lub psychospołecznych barier w nauce.

Sprawdź Opieka stomijna w pediatrii. Globalne wytyczne dotyczące najlepszych praktyk w opiece nad noworodkami, dziećmi i młodzieżą ze stomią

Pielęgnacja stomii w pediatrii jest nadal stosunkowo słabo opisaną dziedziną, a literatura i badania na jej temat są nieliczne. Aby dostarczyć więcej informacji na ten temat, międzynarodowa grupa ekspertów w dziedzinie opieki stomijnej u dzieci - Globalny Zespół Doradczy Pielęgniarek Stomijnych w Pediatrii (GPSNAB) - opracował wytyczne dla pracowników ochrony zdrowia. Wytyczne obejmują pełne spektrum opieki stomijnej nad dziećmi, od rozpoznawania wskazań do wyłonienia stomii po radzenie sobie z emocjonalnym wpływem operacji wyłonienia stomii. Aby uzyskać dostęp do publikacji, odwiedź stronę [Coloplast Professional](https://www.coloplast.com/professional)

Czego nauczać

Treść sesji edukacyjnej dotyczącej tematu stomii będzie się różnić w zależności od etapu leczenia dziecka. Na przykład, tematy poruszane przed operacją będą różnić się od tych, przez które przechodzi się po operacji lub po wypisaniu ze szpitala.

1. "Opieka stomijna w pediatrii. Globalne wytyczne dotyczące najlepszych praktyk w opiece nad noworodkami, dziećmi i młodzieżą ze stomią."

Przyjrzyjmy się bliżej tematowi, który powinien zostać poruszony podczas sesji edukacyjnej po operacji.²

Oglądanie i dotykanie stomii

Pierwszym krokiem w edukacji pacjentów po wyłonieniu stomii jest zachęcenie zarówno rodziców, jak i dziecka (jeśli jest w odpowiednim wieku) do obejrzenia i dotknięcia stomii. Ważne jest, aby zrozumieli, że nie jest to bolesne.

Otwieranie i opróżnianie worka stomijnego

Instruując rodziców, zacznij od prostych czynności, takich jak otwieranie i opróżnianie worka stomijnego. Upewnij się, że masz wystarczająco dużo czasu, aby nie musieć się spieszyć. Możesz zacząć od demonstracji na lalce, potem na dziecku, a następnie poprosić rodziców o wykonanie zadania pod twoim nadzorem. Rodzice i/lub dziecko muszą opanować te podstawowe zadania przed wypisaniem dziecka ze szpitala.

Pielęgnacja stomii i skóry

Sesja edukacyjna po operacji powinna również dotyczyć pielęgnacji skóry. W tym przypadku ważne jest, aby nauczyć dziecko i rodziców o cechach zdrowej skóry wokół stomii oraz o tym, co powinni zrobić, jeśli pojawi się problem. W szczególności powinni oni wiedzieć:

- jak oczyszczać skórę wokół stomii
- jak ją osuszyć
- jak oceniać i rozpoznawać objawy kliniczne powikłań skórnych

Wybór produktu

Dziecko i rodzice powinni mieć do wyboru produkty stomijne różnych producentów. Należy również zapewnić informacje na temat akcesoriów stomijnych. Należy jednak pamiętać, że najlepszą praktyką w pielęgnacji stomii u dzieci jest stosowanie jak najmniejszej ich liczby, aby uniknąć reakcji alergicznych.

Zakończenie sesji

Dla rodziców i dziecka jest to wiele informacji do przyswojenia. Podsumowując sesję, upewnij się, że to co zaprezentowałeś jest jasne i klarowne. Jest to okazja, aby upewnić się, że rodzice i dziecko zrozumieli to czego ich nauczyłeś. Spróbuj zadać pytania podsumowujące, takie jak:

- Jaki rodzaj stomii ma dziecko?
- Kiedy i jak należy opróżniać worek stomijny?

- Wymień oznaki wskazujące na konieczność zmiany sprzętu stomijnego

Upewnij się, że dałeś im pisemne materiały na tematy, które omówiłeś, aby mogli je przejrzeć po powrocie do domu.

Metody nauczania dostosowane do wieku

Jak wspomniano na wstępie, jednym z kluczy do skutecznej edukacji stomijnej jest uwzględnienie wieku dziecka podczas planowania sesji. Oto kilka wskazówek, jak dotrzeć do różnych grup wiekowych pacjentów w ramach opieki pediatrycznej.

“Na każdym etapie rozwoju - od niemowlęstwa, przez wiek przedszkolny i szkolny, aż po okres dojrzewania i młodość - istnieją szczególne względy dotyczące pielęgnacji stomii.”

Specjalne wskazówki dotyczące nauczania dzieci

Nawet w młodym wieku dzieci mogą uczestniczyć w pielęgnacji stomii. Pozwalając im uczestniczyć w pielęgnacji stomii, można pomóc im poczuć się dumnymi i przydatnymi. Mogą zacząć postrzegać to jako zabawę, a nie coś, czego należy się obawiać.

1. Zaangażuj dzieci.
Spróbuj powierzyć dzieciom proste zadania, aby poczuły się częścią procesu. Na przykład, dzieci mogą zbierać materiały stomijne, rysować wzór swojej stomii na papierze płytki stomijnej i przytrzymywać worek, gdy płytka jest nakładana na skórę.
2. Aktywuj ich wyobraźnię.
Dzieci często mają bardzo bogatą wyobraźnię. Wykorzystaj to, używając jej jako narzędzia do komunikowania się z nimi na temat stomii. Można na przykład użyć maskotki ze stomią, aby pokazać, jak opróżniać worek stomijny. Odgrywanie ról jest również dobrą metodą nauczania o zmianach w workach stomijnych. Możesz użyć kolorowanki, aby nauczyć dzieci, co muszą zabrać do szkoły, lub rysunków, które pomogą im zidentyfikować narządy wewnętrzne. Można również przeczytać lub opowiedzieć historię o dziecku ze stomią.

² Więcej informacji na temat tego, co należy omówić podczas sesji edukacyjnych przed operacją, przed wypisem i po wypisie, można znaleźć w części B, rozdział 2 pełnej wersji wytycznych pediatrycznych.

3. *Zachęć je do wyrażania siebie.*

Niektóre dzieci mogą mieć trudności z wyrażaniem siebie werbalnie. Spróbuj użyć kukiełek, lalek lub rysunków, aby im w tym pomóc.

4. *Stosuj nauczanie rówieśnicze.*

Zorganizuj spotkanie dziecka i rodziców z innymi dziećmi ze stomią i ich rodzicami. Jest to korzystne zarówno dla dziecka, jak i dla rodziców. Dzieci zobaczą, że ich rówieśnicy także mogą mieć stomię, a rodzice mają możliwość wymiany doświadczeń, wysłuchania historii innych osób i wyciągnięcia wniosków. Może to pomóc zmniejszyć niepokój i pomóc im uświadomić sobie, że nie są sami. Mogą również zobaczyć, że istnieją różne sposoby radzenia sobie z obecną sytuacją. Wybieraj rodziców i dzieci z pozytywnym nastawieniem, którzy mogą pokazać, że możliwe jest przystosowanie się do posiadania dziecka i do życia ze stomią.

Specjalne wskazówki dotyczące nauczania nastolatków

1. *Szanuj prywatność.*

Podczas edukacji nastolatków bardzo ważne jest, aby najpierw porozmawiać z nastolatkiem bez obecności rodziców. Niektóre nastolatki niechętnie rozmawiają o części swojego ciała, o której zwykle nie rozmawiają z rodzicami ani im jej nie pokazują. Mogą zachowywać się inaczej, gdy rodzice są obecni i często nie wyrażają swoich prawdziwych uczuć. Rozmawiając z nastolatkami w cztery oczy, odwołujesz się do ich niezależności, co może ułatwić im zaakceptowanie stomii jako części ich samych.

2. *Korzystaj z instruktażu rówieśniczego.*

Podobnie jak w przypadku dzieci, ważne jest, aby nastolatki spotykały się z osobami ze stomią w swoim wieku. Mogą chcieć przyjrzeć się stomii innych osób, porozmawiać o tym, jakie ubrania noszą, jakie aktywności wykonują i jakie sporty uprawiają. Chociaż informacje te można przekazywać nastolatkom w ramach sesji edukacyjnych, są one bardziej wiarygodne, gdy pochodzą od rówieśnika znajdującego się w takiej samej sytuacji.

Wskazówki dotyczące udanej sesji edukacyjnej

Wskazówki	Dlaczego to ważne?
Upewnij się, że masz wystarczająco dużo czasu	Zapewni to możliwość dostosowania szkolenia do indywidualnych stylów uczenia się i preferencji.
Sprawdź gotowość do nauki i etap żałoby	Pomoże ci to sprawdzić, czy dzieci są gotowe do nauki i zdolne do zrozumienia tego, czego chcesz je nauczyć.
Weź pod uwagę wiek i etap rozwoju dziecka	To ukierunkuje twoje podejście do nauczania i pomoże ci używać słów i opisów, które dziecko może zrozumieć.
Zachęć dziecko do udziału w całym procesie	Będzie to promować autonomię i adaptację.
Korzystaj z pomocy dydaktycznych	Pomoże to dostosować edukację do wieku rozwojowego i poziomu zrozumienia dziecka.
Zapoznaj dziecko i rodziców z innymi dziećmi ze stomią i ich rodzicami	Pomoże im to zrozumieć jak to jest żyć ze stomią i uczyć się na doświadczeniach innych.
Naucz nastolatków przed edukacją rodziców	Pozwoli im to poczuć się odpowiedzialnymi za swoją opiekę i szanować swoją niezależność.

Jak wspomniano na wstępie, pediatryczna edukacja stomijna stanowi wyzwanie. Jednak dzięki gruntownemu przygotowaniu i technikom dostosowanym do wieku, można pomóc rodzicom i dziecku z powodzeniem przystosować się do życia ze stomią.

Więcej praktycznych wskazówek i wytycznych dotyczących opieki i edukacji w zakresie stomii u dzieci można znaleźć na stronie [Pediatryczna opieka stomijna](#). Globalne wytyczne dotyczące najlepszych praktyk dla noworodków, dzieci i nastolatków. Własną kopię można pobrać ze strony [Coloplast Professional](#)